

KRES

FANTOVSKI
LIST 1931

9

KRES UPRAVA FANTOVSKEGA LISTA »KRES«
:: LJUBLJANA, LJUDSKI DOM. ::
NA TA NASLOV NAJ SE NAROČA IN PLA-
CUJE LIST TER POŠILJAJO ROKOPISI IN
SPLOH VSA DRUGA SPOROČILA. — CENA LISTA 25 DIN. — TELE-
FONSKA ŠTEV. 34 - 98. — RAČUN POSTNE HRANILNICE 15.521.

ALI ŽE IMAŠ KRASNO KNJIGO

STORI TO

ki vsebuje praktična navodila za lepo vedenje? Vsakemu fantu je knjiga nujno potrebna, da bo vedel, kako se mora obnašati v družbi in doma, na cesti in v dvorani, v govorjenju in pri pisanju.

V S E B I N A

PRVI DEL

KAKO SE MLADEC VEDE

SNAGA

NOSA

RED

DRŽA

POZDRAVLJANJE

PREDSTAVLJANJE

RAZGOVORI Kako in kaj govorimo
Ne bodimo nadležni
Občevanje z odraslimi
S tovariši
Z mlajšimi dečki
Z deklicami
S sovražniki in nasprotniki
Občevalne lastnosti mladca

PRI JEDI

NA OBISKU

NA POTOVANJU

PRI IGRI

V NARAVI

O DELIH ČLOVESKIH ROK
V DRUŽINI
V SOLI
V CERKVI

DRUGI DEL

KAKO MLADEC GOVORI

OPRAVLJANJE

LAGANJE

TOŽARENJE IN CRNENJE

ZABAVLJANJE

PRILIZOVANE

HVALJENJE

GOVORJENJE O SAMEM SEBI

VEDENJE MED POGOVOROM

DOSTOJNE SALE

PRIPOVEDOVANJE

RAZGOVARJANJE

TRETJI DEL

KAKO MLADEC PIŠE

Dokler traja zaloga, se knjiga STORI TO dobi v belih, modrih, rdečih ali zelenih platnicah, dalje tiskana z rdečimi ali črnimi črkami, na belem ali modrikastem papirju.

Stane 45.— Din in se naroča pri

DRUŠTVENI NABA VNI ZADRUGI

v Ljubljani, Ljudski dom. Dobi se pa tudi

v vseh knjigarnah

Napiši še danes dopisnico in knjigo naroči ali pa si jo o pri-
liki oglej v bližnji knjigarni.

K R E S

DRUGO LETO 1931 DEVETA ŠTEVILKA

K bližnji pripravi na dober zakon spada prav posebno skrb za izbiro zakonskega druga; od te namreč največ zavisi, ali bo zakon srečen ali ne, ker more zakonski drug ali mnogo pripomoči h krščanskemu življenju v zakonu, ali pa biti drugu v veliko nevarnost in oviro. Da ne bodo torej vse življenje nosili kazni za nepremišljeno izbiro, naj dobro premislijo, preden si izbere osebo, s katero bodo morali ostati do konca skupaj. Pri tem premišljevanju naj imajo pred očmi predvsem Boga in pravo Kristusovo vero; potem naj obračajo skrb nase in na bodočega zakonskega druga, na potomstvo, pa tudi na človeško družbo in državo, ki izvira iz zakona. Goreče naj prosijo božje pomoči, da izbere po krščanski modrosti, nikakor pa ne po slepem in neukročenem gonu strasti, tudi ne iz želje po samem svetnem dobičku ali iz drugega manj plemenitega nagiba, ampak po resnični in pravi ljubezni in po čistem nagnenju do bodočega zakonskega druga; tudi naj iščejo v zakonu tiste namene, radi katerih ga je Bog postavil. Naj tudi ne opuste vprašati, ko izbirajo druga, za modri nasvet starišev in naj ga nikar ne prezirajo, da se bodo po njih zrelejšem spoznanju in izkustvu v človeških zadevah obvarovali v tej reči pogubne zmote in da bodo, ko sklepajo zakon, obilneje deležni božjega blagoslova četrte zapovedi: »Spoštuj očeta in mater, to je prva zapoved z obljubo: da ti bo dobro in boš dolgo živel na zemlji.«

Iz okrožnice papeža Pija XI. o krščanskem zakonu str. 37. -s.

Naše poletje

Čas poletnih prireditev in nastopov je pri koncu. Le tuptam bodo še ta mesec večje prireditve, v glavnem pa se je vse vršilo v pravem poletju. Ko se tako ozremo po celi Sloveniji in gledamo vse te nastope kat. ljudstva, predvsem mož in fantov v letošnjem poletju, se nam širijo prsa v pogumni zavesti, da smo dobro izrabili tudi to poletje za utrditev katoliških slovenskih načel med najširšimi sloji in po celi domovini. Velike verske manifestacije obeh slovenskih škofij s tisoči in tisoči udeležencev na Brezjah, krasni tabori Katoliške Akcije širom Slovenije, razni nastopi Marijinih družb itd., vse to ni ostalo brez vpliva na javnost in na posameznika. Besede mičejo, vzgledi vlečejo. Mnogo se je lepega slišalo na teh zborovanjih. Krasne so bile besede našega škofa dr. Gregorja Rožmana ob priliki blagoslovitve Prosv. doma v Grobljah pri Domžalah, ko je razlagal naloge in cilje našega vzgojnega in prosvetnega dela. Neodoljiva je bila pobožnost vernikov na naši slovenski božji poti na Brezjah. Tisoči in tisoči so ob tej priliki iskali in našli okrepcila za vse težke boje sedanjosti v Presveti Evharišti in ob koncu vseh teh slovesnosti je mogočno donela najlepša himna Povsod Boga in v srcih budila prelepo prošnjo Očenaša »Pridi k nam Tvoje kraljestvo«.

V naši razburkani dobi, v času velike negotovosti, kakšna bo bodočnost, ima samo veren katoličan trdno neziblivo točko, t. j. zagotovilo, da peklenska vrata Cerkve ne bodo premagala in da »Nebo in zemlja bosta prešla, Moje besede pa ne bodo prešle.« Zato so bili vsi ti nastopi slovenskega kat. ljudstva vkljub vsem zaprekam, vsem težavam časa in razmer nekaj pogumnega, zanositega. Nič ni bilo tu malodušnosti, samozavest končne zmage, pa tudi pripravljenost za nadaljne boje s sovražniki vere in Cerkve, za resnico in pravico sta bili očitni.

Pokazala pa se je tudi velika organiziranost Slovencev. Brez vsake velike reklame, brez vsakih olajšav in raznih ugodnosti, kakor jih imajo v obilni meri drugi na razpolago, so se zbrali na vseh teh prireditvah tisoči in tisoči. Odtrgali so se od nujnega dela, utrujeni od težkih naporov celega tedna so žrtvovali nedeljski in prazniški počitek in šli ure in ure daleč

na visoke gore in tam vztrajali ure in ure v pekočem solncu. In na vseh prireditvah vzoren red. Nikjer nobenih neljubih dogodkov, nikjer prepirov in preteпов, nikjer pijanosti in izgredov. Nikjer ni bilo treba posredovanja oblasti. Mirno in dostojanstveno se je vse vršilo. Kjer se je ljudstvo v množicah vozilo po železnicah, ni bilo vkljub veliki gneči nobenega prerekanja in zmerjanja. Čeprav niso dobili sedežev in so stali stisnjeni po hodnikih in med sedeži, nisi videl nezadovoljnih obrazov, vsak je na poti k prireditvi mislil samo na to, kako lepo bo tam, in ob vrnitvi, kako lepo je bilo. Za vse to pa rad preneša človek tudi veliko neudobnosti, saj udobnosti ob takih prilikah niti ne išče. To je tudi sad naše organizacije, ki zahteva od svojih članov veliko samozotajevanja, mnogo žrtev, jim pa zato vrača z neprecenljivim notranjim zadovoljstvom, z lepim duševnim ravnotežjem, ki dajeta moč in pogum.

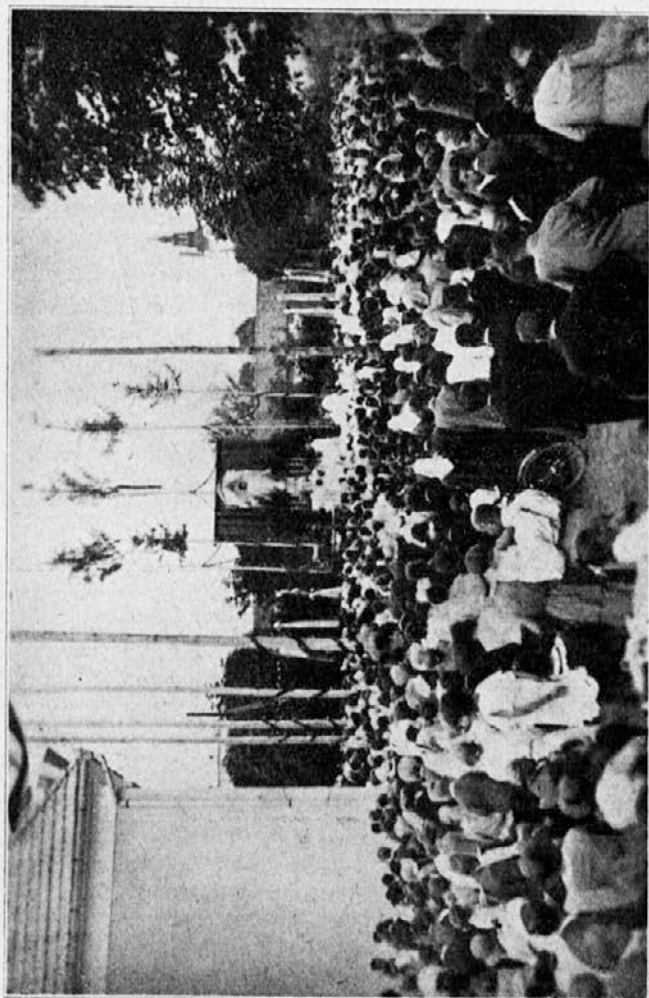
Kakšen vpliv so te prireditve imele na javnost? Med poletjem je bilo v Sloveniji mnogo naših bratov iz južnih krajev, zlasti mnogo Srbov, ki so se že nekako navadili, da saj nekaj tednov prebivajo poleti v »divni Sloveniji« kakor jo običajno imenujejo. Bilo je tudi mnogo tujcev med nami iz najrazličnejših krajev in raznih narodov. Ti vsi so videli te nastope našega ljudstva. Spoznati so morali resnično mišljenje naroda, njegove želje in zahteve. Videli so to organiziranost in discipliniranost našega ljudstva. Spoznati so morali, da mora volja takega ljudstva končno zmagati. Čital sem v srbskih listih neke članke o Sloveniji, govoril z raznimi osebami, ki so bivale v poletju pri nas in lahko rečem, da to, kar so videli, ni ostalo brez vtisa. Razni naši klevetniki, posebno tisti, ki so med nami in z obrekovanjem lastnega rodu zasledujejo svoje posebne cilje, zlasti, da bi gospodovali nad nami, morajo pri količkaj razsodnem opazovalcu naših razmer in našega življenja izgubiti vsako zaupanje in vso veljavo, ki so si jo pridobili v časih nejasnosti in premalega medsebojnega poznanja. Pri sovražnikih našega gibanja so vse te prireditve vzbudile strah in presenečenje. Že so mislili, da so uspeli in organizacijo katoliškega ljudstva oslabili, če ne celo popolnoma uničili. Sedaj pa te velike prireditve in te odločne manifestacije katoliških načel. Treba bo torej novih sredstev, novih načinov boju. In ta boj se bo nadaljeval. Sovražnik je trdovraten, rabil bo vsa sredstva, da bi

omajal našo odločnost in nas premagal. Še bolj nas bo skušal pregnati iz javnosti in zapreti v cerkve. Nas katoliškega ljudstva se ne sme slišati, da ne moti zaspale vesti brezverca, ki izkorišča ljudstvo in noče slišati nič o veri, nič o posmrtnem življenju, nič o ljubezni do bližnjega, nič o večnih kaznih za greh, ki hoče le uživati in uživati.

Letošnje poletje nam je torej prineslo mnogo lepega, zlasti mnogo novega navdušenja za naše ideale. Vlilo nam je novega poguma za nadaljno delo, ni nam pa prineslo — česar tudi pričakovali nismo — kake odločilne zmage. Drevo ne pade na en mah. Treba bo še mnogo udarcev, da pade to drevo, ki hoče našim poljem jemati solnce in topiti rast naših organizacij. Pogum, ki so nam ga dale letošnje poletne prireditve nam bo dobrodošel v nastopajoči jesenski in zimski dobi, ko zopet ožive naši društveni prostori, ko se razvije naše prosvetno, vzgojno in športno delo, ko bodo imeli člani in voditelji tega dela čez glavo in bodo morali premagati mnogo težav. Misel, da brez vsega tega ne bi bilo naših lepih zunanjih nastopov, ki pomagajo k zmagi naši misli v javnosti, jim bo pomagala premagati vse težkoče. Bratje, sedaj pa na delo v odsekih in družtvih za versko poglobitev, okrepitev značajev, za povečanje duševnih in telesnih sil, za pripravo na vse boje, ki jih prinese bodočnost.

Po taboru v Grobljah

Veličastna manifestacija katoliške misli je za nami. Ali je primerno, da jo opišemo? Vsi, ki so bili zraven, bodo rekli: ne! Zato, ker vemo, da tega, kar smo gledali, kar smo čutili, kar smo doživeli, ni mogoče opisati. Zato se bojimo, da z opisom zmanjšamo veličino naše slavnosti. Kajti kako naj opišemo, kako so gorele navdušenja naše duše, kako so žarele v tem ognju oči. Svečanost je sijala vsakemu z obraza. Slavnost si bral z oči najmlajših udeležencev, ko smo gledali v žarno vriskajoča očka praznično oblečenih otrok, ki pač niso z razumom ničesar mogli presoditi, toda vedeli so, da je to slovesnost njihovih očetov in mater, starejših bratov in sester, ki jih ne bi

Med sv. mašo škofa dr. Gr. Rožmana v Grobļjah

oblekli v narodno nošo ali praznično belo obleko, če ne bi bilo to neka jповse mnašega skupnega, slavnostnega, svetega. Tisoči so prišli, ki se sicer nič ne poznajo med seboj, toda ta dan so se nehote pozdravljali kot najboljši znanci. Bili so zbrani vsi številni sloji našega naroda in vendar tu ni bilo kmeta in delavca, delavke in študenta, uradnika ali obrtnika, nič tega,

tu so bili bratje in sestre, ki so vsi eno mislili, vsi eno čutili, ki so vsi točno vedeli, da so prišli, da manifestirajo to, kar jim je najdražje: katoliška načela. Veličastne Kamniške planine so so nemo strmele in občudovale reke naroda, ki so se zgrinjale ob novem prosvetnem domu. Solnce se je prijazno smejalo. Videli smo četo konjenikov in številne uniforme. Naši konjeniki so bili krepki gorenjski fantje, ki so prejšnji dan orali slovensko zemljo in konja za slovesnost izpregli od pluga, naše uniforme so bile naše pristne in tako okusne narodne noše. To je bila slavnost našega naroda. (»Naš list«, sept. 1931).

Tekači

Venceslav Winkler

Pripravljeni? Zdaj!

In lovimo svoj čas in obraz brez prestanka.
Tu hiša z zelenimi okenci. Naprej!
Tu trata s pojočimi rožami. Naprej!
Tu polje z razgrnjenim cvetjem. Naprej!

Naprej! Naprej!

Ves svet je prečudno zategnjeni klanec,
zavit v serpentine in ostre ovinke.
Tri skoke navzgor, pet padcev navzdol —
in vendar se ženemo z rjavim telesom
za lučjo na hribu, za belo zastavo
in zrasli bi radi, zrasli bi radi
kakor vitko drevesce k nebesom ...

Naprej! Naprej!

Z razpetimi rokami sonce lovimo v dlani,
v obrazih neizprosnih jesenska svetloba drhti.
Cesta je bela. Nalahko smo nagnili glave
in smo ptice v poletu.
Do konca! Do konca!
Kot angelske luči, gorijo na cilju zastave ...

Katoliška akcija

F. V.

V društvu

S tem, da papež tako zelo povdarja KA, hoče smotreno urediti tudi delo vseh naših društev in vnesti v tiste, ki še nimajo dovolj pravega katoliškega duha, več verskega življenja in še posebej več apostolske volje.

O teh treh stvareh se danes pomenimo. KA ni nikaka nova organizacija kakor se je to včasih zmotno mislilo. To ni nič drugega kot v življenje spremenjeno prepričanje, da morajo neduhovniki duhovnikom pomagati pri delu za Kristusa in duše. To so dolžni laiki sami zase, dolžna pa tudi vsa društva, ki družijo katoliške lajike, ena bolj, druga manj, kakršen je pač njihov posebni ustroj in namen. Katoliška društva, verskega ali svetnega značaja, so že do sedaj mnogo storila za versko življenje med narodom. Ali včasih je bilo to delo preveč neurejeno, vsak je delal po svoje in moči so se tratile brez velike koristi. Ker ni bilo pravega, enotnega vodstva, ki bi dajalo smernice za delo, so se društva trudila včasih za stvari, ki niso imele skoro nobenega pomena za versko življenje v fari, puščala pa v nemar važnejše itd.

S tem pa, da sv. oče hoče, da se ustanovi v vsaki fari odbor KA, odbor duhovnikov in lajikov, ki naj skupno premišljuje o župnijskih zadevah in potrebah, v katerem naj bodo tudi zastopniki kat. organizacij, pridemo do reda v društvenem življenju. Kar tiče versko in moralno življenje v fari, morajo biti odboru oz. svetu KA pokorna vsa društva, delati po danih smernicah in navodilih. Društvo, ki bi se ne hotelo podrediti splošnemu gibanju KA, ne more biti več katoliško, ker noče sodelovati z združenimi močmi za dvig verskega življenja.

Druga velika korist te ureditve dela je pa porast pravega verskega življenja v društvih samih. KA mora poskrbeti, da mrtva društva, če so življenja zmožna, oživijo oz. se poživijo, skrbeti pa še posebno, da bo v njih vladal res krščanski duh, da bodo duhovnik, molitev, verske prireditve, versko življenje posameznih članov itd. v njih res imeli mesto, ki jim v kat.

društvu gre. Malokatera stvar je v preteklosti tako zelo škodovala verskemu življenju pri nas kot nezavednost in nedoslednost katoliških društev in njihovega članstva.

Prvi predpogoj dela v KA za vsakogar je, da mora biti sam najprej dober, če naj bo drugim apostol. To velja tudi za društva. Če pa tega nočejo, so pa suhe veje za KA ter za katoliška gibanje sploh in jih je treba čimprej odžagati. Prijatelj, prav tukaj te kot delavnega člana KA čakajo velike in važne naloge. Pogledj, kakšna so v verskem oziru društva v tvoji župniji in če niso dobra, delaj! Čisti, čisti in zopet čisti! Kar ni lepega in dobrega, mora ven: z odra, iz predavalnih sob, iz zabavnih prostorov. Mogoče treba začeti pri odboru, mogoče pri članih, vseeno, samo da delaš in tudi v tem duhovnika nadomestuješ.

Ker je KA združila vsa društva, mora zaveti v njih še posebej njen bistveni duh, ki je apostolski. Vsak, ki ga KA zgrabi, mora tudi sam postati apostol. Že s tem, da združijo kar največ katoličanov pod svoje okrilje, ki naj jih potem z resnim in počasnim delom pretvarjajo v apostole drugih. To je gotovo največje, kar morejo storiti. Seveda je to v prvi vrsti naloga verskih društev, ali ne samo njihova, saj v drugih deželah svetna društva prirejajo za svoje člane verske vaje, romanja in kar je najboljše: duhovne vaje. Sicer pa vzgajati apostole ni mogoče samo z verskimi vajami, ampak s katerimkoli delom.

Nadalje so društva lahko apostoli Kristusovi na ta način, da prirejajo svoje javne prireditve, manifestacije; s tem, da se pridružujejo korporativno vsem katoliškim prireditvam v okolici itd. Tudi tu bo vsak, ki hoče biti delavec v KA, našel sam mnogo načinov za svoje duhovniško delo.

Zapomnimo si to, da so tudi vsa kat. društva dolžna sodelovati z duhovniki pri pokristjanjenju naše dobe in naših krajev.

»Vi ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo.« (Prvo pismo apostola Petra 2, 9).

Zmaga pravice

Povest. — Spisal B. P.

VII.

Čas je pač najboljši zdravnik. Rane celi počasi, a zaceli jih gotovo.

Ko je prišel Cene od vojakov, se je začelo vse drugačno življenje pri Črevesnikovih. Tisti Cene, ki je prizadeval toliko žalosti Črevesnici, ni bil več tisti. Lahkomišljenost ga je zapustila, pijančevanje je popustil, notranje strasti so se mu polegale. Iz breskrbnega mladeniča je postal podjeten mož in mu je napolnila uporno srce strast: pridobiti si veliko denarja in imetja, da bi mogel potem še več uživati.

Odkar je bil doma Cene, ni stari Črevesnik več mnogo vozaril. Konja in koleselj sta bila izvečine v sinovih rokah. Pač pa se je poprijel tem bolj svojega starega posla: mešetarstva. Oblazil je vse sejme, vedel za vse konje daleč na okoli. Bil je povsod doma in nikoder. Denarja je imel vedno toliko, da je lahko živel, in še sinu je stisnil večkrat v roko kak goldinar.

Stara Črevesnica se je držala doma in je gospodarila in gospodarila. Cenetu je šla vedno na roko, kakor tudi ta nji. Z varčnostjo si je prihranila marsikak krajcar, ki ga je iztržila ob tržnih dnevih za kokoši, jajca in maslo. Cene pa se je poprijel fijakarstva z vso skrbjo. Konja je imel čilega, in znano je bilo, da teče njegov »mažar« kakor sam peklenšček. Le starinski koleselj je bodel marsikoga v oči. Kmalu si je prihranil toliko, da je dal kovati s pomočjo materinih krajcarjev in očetovih goldinarjev prav lepo kočijo.

A sedaj je bil nov križ. Kolikorkrat je Cene upregel konja v kočijo, vselej je bil nevoljen. Zakaj nova kočija je bila mnogo težja od starega koleslja, in konjiček ni mogel biti tako urnih nog kakor pred kolesljem. Zopet se je začela nova skrb. Tudi to kmalu odstrani.

Grošelj v Cestnicah je imel kobilico, ki je bila tako podobna Črevesnikovemu konju kakor jajce jajcu. In to kobilico je hotel Cene imeti, naj velja, kar hoče.

Pogajala sta se že večkrat, a Grošelj ni imel nič kaj volje, dati od hiše dobro žival. Kar mu začne šepati na levo sprednjo

nogo. In obolela je kobilica kmalu tudi na vse noge. Komaj se je prestopala.

V strahu pošlje Grošelj po konjederca, ki je veljal tudi za živinozdravnika. Konjski mojster pride, ogleduje kobilico na vse štiri noge, a vedno zmajuje z glavo. Naposled reče žalostno:

»Veš kaj, Grošelj? Tvoja kobilica ti bo težko še vozila. Život ima zdrav in jedla ti bo še dolgo časa, če imaš ovsa toliko odveč. A noge je ne bodo več nosile. Prehladila se je v nogah!«

Grošelj molči. Konjederec tudi. Pričakoval je, da bo Grošelj izpregovoril takole:

»Ti bi jo še ozdravil, ali ne? Narediva, narediva kup zanjo.«

Konjederec pomaje z ramama:

»Ne vem. Težko!«

»Koliko bi dal ti zanjo?«

»Hm! Ne vem. Deset goldinarjev pa dam, naj bo! Saj vem, da sem jih tja zagnal.«

»Deset goldinarjev ti bo vrgla, če pogine. Vsaj pet goldinarjev še privrzi!«

»Kakor hočeš. Jaz te ne silim.«

»No, pa naj bo!«

In Grošelj udari konjedercu na roko. Toliko, da mu niso prišle solze v oči. Tako hudo mu je bilo po kobilici.

Konjederec pa odžene kobilico domov.

Pa ta kupčija ni bila brez mešetarja. Vsa kupčija je bila namreč Cenetovo maslo.

Kobilici ni bilo drugega, kakor da jo je Grošelj preredke čase koval. Trpela je pri njem veliko. Napravila se ji je torej polagoma na vseh nogah vnetica, katero pa je konjederec kmalu odpravil. Dal jo je na vsakih štirinajst dni prekovati in mazati s karbolno kislino. V dobrem mesecu je bila kobilica zopet čvrsta in zdrava kakor poprej. Cene pa je dobil za tako male denarje dobro živalco, ki je bila povsem parna njegovemu »mažarju«.

To je bil prvi večji poskus Cenetovega umnega gospodarstva.

Dasi je imel Cene mnogo posla, vendar ga ni nikdar minula prirodjena veselost. Vedno je bil dobre volje, vsakomu je dal prijazno, tudi sladko besedo, vsak čas je bil pripravljen ustreči vsakomu za — denar.

A mladi voznik ni ostal samo pri svoji vožnji. Od očeta podedovani posel je služil tudi njemu jako dobro. In tako si je dostikrat obilno napolnil svoje prazne žepe, kadar je spajal fijakarstvo z mešetarstvom. Sploh so dejali ljudje, da Cene »bogati«. Da ni bila ta beseda prazna, je pričala Črevesnikova hiša.

To ni bila več raztrgana bajta, ampak čedna hiša, ki bi še v mestu ne delala sramote. Cene je vso prenovil in prezidal. Tudi dvojna vrata je napravil na cesto, in kmetje, ki so mimo hodili v mesto, niso pozabili pristaviti:

»Ta si je pa hitro opomogel! «

In zakaj je napravil Cene dvojna vrata na cesto? Mestni trgovci so to pač najprej uganili.

Pri enih vratih, ki so se odpirala na dva stežaja, je dal Cene kmalu napraviti črno pobarvano desko, na kateri so se brale tele bele črke:

»Tukaj se prodaja špecerijsko blago itd.«

In Črevesnica je hodila vedno praznje oblečena.

Sčasoma je dal Cene zgoraj povedani napis izbrisati in napraviti drugega, ki je bil mnogo lepši, pa tudi daljši, in mnogo več reči se je bralo na njem. Po prodajalnici pa je hodil vajenec, ki je s sladkimi besedami in gladkim jezikom vabil ljudi k sebi. Kmečki ljudje so se kmalu navadili te hiše in najrajši so kupovali pri Črevesniku: nekaj zato, ker jim je bilo tako na roko, nekaj zato, ker se je dobilo vse ceneje, kakor so pravili. In prijazni vajenec je vsaki materi zavil v papirček še kake slaščice za otroke. Možem pa se je prikupil s kakim kozarčkom »slivovke«.

Stari Črevesnik se ni dosti menil za dom. Ženici pa se je nakopičilo na glavo na stare dni mnogo skrbi. Vendar je bil Cene duša vsega življeja. Odkar je imel hlapca, je ostajal sam laže doma. A napravil si je zopet dolgo vrsto novih skrbi. Točiti je jel tudi žgane pijače, in gostje so se mu pomnožili. Sploh pa je kupil Cene vse, kar je bilo poceni. Posebno rad se je oglašal pri javnih dražbah, pri katerih si je napravil marsikaj novega z malimi stroški.

Ljudje so imeli vanj vedno več zaupanja in »mešetarjevega fanta« so že skoro pozabili. Le nekateri zavidljivci so radi znašali na dan njegovo preteklost, in očetov posel mu je manjšal

veljavo in spoštovanje. Toda denar je denar in zakrije vse druge slabosti, tudi nepoštenost. Denarja pa je imel Cene dovolj. Saj je vsakomu takoj plačal, od kogar je le kaj kupil. Vsaj tako so ljudje pripovedovali. Blaga za prodajalnico so mu ponujali od vseh strani in na vsak račun. Tudi so ljudje kmalu spoznali, da ima Cene srce za svojega bližnjega. Kdor se je le oglasil pri njem na posodo, je dobil. Kajpak so bili zopet ljudje, ki so govorili, da jemlje Cene visoke obresti. Toda sam je rekel, da obresti še ne jemlje ne: kakšen goldinarček pa že lahko utрпи kdo, ako se mu pomaga iz zadrege.

Tudi dve zemlji je že kupil Cene na javni dražbi. Dobil jih je prav poceni. Ravno tako si je prikupil poleg očetove hiše lep kos zemlje, na kateri je postavil prostoren hlev in dva poda. Goveje živine je bilo vedno več in posli so se mu množili.

Kupčeval je Cene nadalje tudi z govejo živino, katero je odvažal v Trst in Gorico. Tudi lesa je dosti pokupil, in njegovi vozniki so vozili dan na dan deske mimo njegove hiše.

Ravno tako se je polotil kupčije z vinom na debelo. Kmečki krčmarji so jemali izvečine pri njem vino, katerega je imel najrazličnejše vrste. In ta trgovina z vinom se mu je še najbolj obnašala. Kajpak moramo zabeležiti, kako je znal ravnati. Tako je zvedel za nekega žida na Ogerskem, da so mu zapečatili vse njegove kleti. Cene brž piše, naj mu žid pošlje veliko sodov vina. In dobil ga je, toda plačal mu je le tristo goldinarjev namesto sedemnajst sto. Ko pride namreč žid sam do njega iztirjat dolžno vsoto, mu odšteje Cene tristo goldinarjev iz usmiljenja in ob enem mu pokaže vrata. Žid je moral biti vesel tega denarja, zakaj vedel je, da še teh tristo ne bi bilo, ko bi se ga ne bil Cene pravočasno usmilil in naročil toliko vina. Rekel pa mu je pri durih:

»Vi znate še boljše kakor jaz. Imate lepo prihodnost!«

Ker je že kupčeval z vinom na debelo, je hotel vino prodajati še na drobno. Vzdignil je hišo za nadstropje in napravil gostilno v spodnjih prostorih. Sedaj so se mu odprli zopet novi viri bogastva. Ljudje so se kar čudili. Ostajali pa so pri njem radi. Vinske kapljice je imel na izbero, jedila pri Črevesnikovih so se dajala v obilni meri, hlev je bil prostoren, dvorišče za vozove pa še prostornejše. In tako »pri roki« je bilo za kmete,

ki so hodili in se vozili v mesto. Vozniki pa že tako najrajši izbirajo take gostilne.

Posli so se res namnožili. Črevesnica je bila sicer dobra ženica, postrežljiva, a vsega ni zmogla sama. Stari pa se tako ni mnogo brigal za gospodarstvo. Najrajši je sedel pri pivcih in se pogovarjal o božji kapljici, o živini in o svojem sinu.

»Takega ni, kakor je naš Cene!« je imel navado končati svoje govore. In pivci so mu pritrjevali; kaj pa so hoteli!

Cene bi bil pač sedaj rajši videl očeta drugačnega, a »kdo bo predelal staro grčo?« je imel staro navado odgovoriti. Mešetaril je še vedno stari Črevesnik. Tudi vozaril je več, odkar sin ni utegnil, in nagovarjal je Ceneta, da bi prevzel še pošto.

»Za postiljona bi bil jaz kakor nalašč«, je trdil starec.

»Poišči si, poišči kakšno žensko, da bo le glavo imela«, je pritiskala mati sina. »Jaz ne morem več. Vsa sem že izdelana.«

Cenetu je bila pač po volji ta materina beseda. Vendar je v njem vzbujala hude pomisleke.

VIII.

V pismu koncem drugega poglavja je omenjena Repnikova Tona.

Kdo je ta Repnikova Tona?

Kočarjeva hči iz Cestnic. Prirastla je bila Cenetu k srcu, predno je šel k vojakom. Obetala sta si zvestobo do groba, kakor je že navada pri takih ljudeh. Kajpak da nista premišljala, kaj poreče na to Repnik, kaj Črevesnik, na kaj se bodeta ženila, kdaj bo poroka. Taka vprašanja razpravljajo stari ljudje; mladi pa mislijo samo na sedanjost.

Ko pa je Cene potem po Gradcu nosil vojaško suknjo, tedaj mu pride od Tone pismo, ki se je začejalo tako-le:

»Presrčni moj Cene! S tresočo roko držim pero in Ti pišem kratke vrstice. Žalosten glas se razlega po hiši in okrog hiše. Oče me pretepajo, mati me zmerjajo, bratje me sovražijo, sestre me črte. Sosedje kažejo za menoj s prstom, matere svare svoje hčere pred menoj, in očetje me postavljajo za pohujšljiv vzgled. Vsako žlico mi doma prestrižejo, vsako besdo mi pregriznejo. — Oh, kaj bo z mojo in Tvojo dušo? — Vedno me nadlegujejo: Kdo je tvoj zapeljivec? A jaz jim ne morem pove-

dati. Oh, kako sem žalostna, kako mi je hudo na svetu!« Tako je tožila Tona v pismu. Pač jarem pregrehe je težak; Tona je bila prva nesrečna žrtev, uklenjena s Cenetom v en jarem.

Cenetu prileti huda kletev iz ust, raztrga pismo na drobne kosce, da so se kakor metuljčki razpršili po vojašnici, porine čepico na levo uho in začne razgrajati, da mu je desetnik takoj prisodil dan zapora.

Sedaj bi bil lahko premišljeval svoje lahkomišljenosti. Toda ni mu bilo do tega. Vesel je bil dvakrat bolj vojaške suknje. Le včasih je vzkliknil tako-le bolj za zobmi: »Saj dobra je pa vendar-le Tona, da me ne izda.«

In ko je šel Cene pozneje na Laško, se je spomnil Tone, kakor smo že povedali.

A kako je prišel Cene do denarja, ki je bil naložen na glavnico?

Ko je prišel Cene na svet, tedaj je njegova mati vložila v hranilnico sto goldinarjev, katere ima Cene potegniti z obrestmi vred, ko izpolni štiriindvajseto leto. Vse to je stari Črevesnik uredil in potrdil pri sodišču. A pravega imena materinega ni zvedel nihče ne prej ne slej. Spoznamo pa iz tega, da je bila mati njegova iz boljše hiše.

Bodi že temu kakorkoli, gotovo je pač, da je Cene izpolnil štiriindvajseto leto kmalu potem, ko je prišel od vojakov. Tudi za te denarje ni menda nihče vedel razen sodišča in Črevesnika, ki je tako težko čakal Cenetovega štiriindvajsetega leta. Sedaj nam je tudi jasneje, zakaj so se ljudje čudili, odkod imata Črevesnika denar. V štiriindvajsetih letih je glavnica sto goldinarjev močno narastla. Jasno pa nam je tudi, zakaj je bil Cene odločil v svojem pismu te denarje Repnikovi Toni.

Repnikova Tona je imela lepo lastnost, da je dosledno molčala, kdo ji je zadel na vrat težki in sramotni jarem. Dasi je imela prestati hudo pokoro za svojo nepremišljenost, vendar je voljno trpela in čakala boljših časov. Celu umikala se je Cenetu, ko je prišel od vojakov, kolikor se je mogla. Kajpak je nosila v svojem srcu zeleno mladiko, ki ji je obetala, da je Cene vendar-le ne bo pozabil. In pomladilo se ji je lice, ko je čula in videla, kako Cenetu raste imetje in čast. V duhu si je predstavljala, kako bo stopala po Črevesnikovi prodajalnici in gostilni, kako jo bodo posli povpraševali za svet, kako bo gostom

račune zapisovala, kako se bodeta vozila s Cenetom v kočiji, kako bo njen Tonček hodil v mesto v šolo itd.

Res pomladila se je Tona ob takih mislih, rdečica ji je zalila lica, visoko je zaujčkala smejočega se Tončka. Toda hitro ga je postavila na tla, da je milo zaječal. Pogledala je svojo obnošeno obleko, pogledala svoje razpokle roke, in debele solze so ji kapale nanje: kdo mara za beračico?

In Cene?

Bogastvo in čast omamita človeka. Dokler je Črevesnikova streha kazala gola rebra, vrata pa prostorne vrzeli, toliko časa je še tlela v Cenetu iskrica prvotne ljubezni. Ko pa je hišo pozidal in marsikaj pridobil, tedaj je ugasnila tista iskrica popolnoma; kolikorkrat je mislil na Repnikovo Tono, tedaj je mislil le to, kako bi se otresel neprijetnega jarma, ki mu je težil njegove naklepe.

Skriti se da pač težko kaj. Tudi Cenetove grehe so ljudje sčasoma uganili. A ker se je navidezno dobro ponašal, so to kmalu pozabili, le v zatišju je ostala ta skrivnost. A Cene je vedel, da pride vsa stvar zopet na dan, kadar bo zares iskal neveste. Kadar je torej mislil na to stvar, vselej mu je nevolja privabila izza belih zob dolgo vrsto krepkih kletvic.

* * *

»Žegnanje« je bilo v Cestnicah tisto nedeljo, o kateri je pravil berač Bogme, da so Ceneta fantje stepli. Popoldne napreže Cene svojega šarca in se odpelje v Cestnice na »semenj«. Buček je točil takrat opojne pijače v Cestnicah in Cene je bil njegov prijatelj, ker ga je zalagal z vinom. Zaradi tega »prijateljstva« ga je povabil na »bob«, in Cene je rad zapregel iskrega šarca ter počastil prijatelja. Ob takih prilikah Cene ni gledal na novce, in popilo se je na njegov račun dosti pijače. Pri Bučku ta dan tudi ni izostal Repnik, in na Cenetovo povabilo je prišla tudi stara Repnica, prišla tudi — Tona s Tončkom. V zgornji sobi med pivci so bili prav dobre volje in gostili so se, da je bilo veselje.

Ko pa se razvname živahen pogovor, tedaj izpregovori Cene resno besedo:

»Oče! Vi ste mož, da malo takih! Bog vas živi!«

In trkajo s kozarci, da se je vino razlivalo po belem prtju. Potem nadaljuje tiše Repniku:

»Mož ste, oče! A denarja vendar-le nimate preveč: ali ni res tako?«

»Hm, Cene! Kaj pomaga, če ima človek dosti otrok. Tono bi rad omožil, ali — dota, dota!«

»Veste kaj, oče? Saj me poznate, da sem dober človek. Náte tristo goldinarjev.«

Repnik pogleda z izbuljenimi očmi ponujalca. Tristo goldinarjev! To je lep denar! Tistih dvesto goldinarjev bi precej lahko plačal Čudniku, ki ga zmerom tirja. In še sto mu jih ostane.

Tako premisli oče Repnik, in strašne izkušnje ga napadejo. Ozre se na ono stran mize, kjer je sedela Tona. Oči njegove se vjamejo z njenimi.

To je bil bridek pogled za očeta. Hči je slutila, kaj mešetuje Cene. Z belim robcem si obriše oči. Tonček pa je mašil v usta kos belega kruha.

»Ná, Tona!« reče Cene in porine pred njo nov desetak.

»Nečem ga!« odgovori prodana nevesta in porine desetak od sebe, sinka pa postavi na tla.

»Mama, kaj pa je to?« vpraša otrok, pobiraje desetak, ki je zletel na tla.

»Tonček, pusti Judežev denar!« odgovori Tona in odhiti z otrokom iz izbe.

Črevesnikov pa nadaljuje ravnodušno:

»Pustimo jo, saj ne vé, kaj je denar. Náte, Repnik! Tristo goldinarjev gotovih, in na tisti dolg tudi ni treba več misliti!«

In Cene našteje na mizo trideset desetakov; Repnica pa je odšla za hčerjo.

Repnik ga je že dobil malo v glavo. Bolelo ga je nekaj pri srcu, a otrse si takoj neprijetne misli, češ: Cene tako ne bo vzel nikoli Tone; zato je bolje nekaj kakor nič!

In pobere svetle papirje ter jih spravi v listnico.

V tem se vrmeta mati in hči .

»Oče, le vzemite denarje!« izpregovori sedaj Tona ter sede s Tončkom za mizo.

»To je moška beseda, Tona! Oh, saj sem vedel, da je ni tako dobre, kakor je moja Tona! In ta moja Marušica!«

Tako govori Repnik, objame svojo ženičico ter se zjoka od samega ganjenja.

In pili so še pozno v noč. Poklicali so sčasoma vse Repnikove otroke, kolikor jih ni prišlo samih. Vsi so bili dobre volje: jedli so in pili in godca so poklicali iz spodnje izbe, da so se še nekoliko obrnili. Celo mali Tonče je moral pomniti dobro ta večer, in Tona mu je rekla, vlivaje mu sladko vince v usta: »Boš vsaj pomnil, kdaj si bil prvikrat pijan!«

Tako se je končala prva ženitev Cenetova, tako se je razdrobil sitni jarem.

Da ne postavimo povsem na laž Bogmetovih poročil, moramo dostaviti, da so cestniški fantje res planili po Cenetu. Vzrok poboja je tičal v tem, da je Cene poklical godca s harmonikami v zgornjico. In tako so morali fantje celo uro prebiti brez godca, ki je pritiskal svoje harmonike samo Repnikovi družini. Nič ni pomagalo, da je Črevesnikov stisnil Bučku v roke petak za cestniške fante. Petak so pač zapili, a ko je Cene drknil s svojim šarcem izpred oči Bučkovih gostov, je začelo grmeti in žvižgati krog njegove glave, da se mu je ves drob tresel. Vendar je srečno odnesel pete na vozičku, kar se je imel zahvaliti brzemu šarcu. Le njegov klobuk so imeli fantje celo noč pri Bučku na mizi in uganjali ž njim vsakojake neumnosti. Veter mu ga je bil namreč odnesel. Na šarcu je opazil hlapec drugi dan ob lakotnici tudi malo rano, katero mu je napravil oster cestni kamen.

Cene pa je zjutraj z veseljem poskočil iz postelje. Odvalil se mu je kamen od srca, in smejal se je, da je tako lepo razvozlal nadležno vez.

»Draga je, a kaj se če? Prva je le prva!«

Tako je govoril sam sebi in pristavil:

»Pri moji veri, sedaj smo pa na konju!«

Na jablani pri oknu pa je čepela črna vrana, tresoč se od mraza in gladu, ter kričala: vrá-ag! vrá-ag

(Nadaljevanje).

»To že ni več pitje, ampak vlivanje. Ti ljudje kar točijo vino v se, kakor po ceveh. Ali naj take pivce še imamo za ljudi, ali ne veliko bolj za vinske mehove?« (Sv. Ambrož.)

Odlomek iz dnevnika

Renko

Podgorje

So tam za goro travniki in njive dolge in hišice s slamo krite. Vas Podgorje je to. Samotno leži pod gorami, ki jo stražijo in varujejo krog in krog. Pa je lepa ta vas, čeravno je nekoč rekel popotni tujec, da je pusta, da je kakor brezdno. Rekel je tudi, da se iz vasi ne vidi nikamor drugam kakor v nebo.

Tega tujca še sedaj sovražim, ker je obsodil Podgorje, mojo rojstno vas. Kot bi bilo včeraj, se mi zde blizu oni dnevi, ki sem jih preživel kot pastir na podgorskih travnikih, večeri majniški, ko smo pred sosedovo kapelo Kraljico častili, svete noči, ko smo Podgorjani z bakljo čez hribe romali k polnočnici.

Moj stari oče je nekega večera poslušal zvonove gore Oljke. Sedel je na klopi pred hišo, zraven njega jaz.

»Goroóljski zvonovi se najlepše slišijo v Podgorje«, je rekel in gledal po polju, ki se je odevalo v večerno sivino.

Sedem let že živim v drugem kraju. Ne vidim več polja podgoriškega, ne čujem pesmi podgoriških večerov in gorooljskih zvonov.

Le stroji v tovarni brnijo in v lenem tempu pojo pesem neveselo.

Ivan

Še prejšnji večer smo bili zbrani v Domu fantje: iz Bevč, Zabrda, Šaleka. Bil je tudi Ivan iz Kavč. Sestanek smo imeli. Prireditelj je bila pred vrati.

V zvoniku šmartinske cerkve je ura udarila devet. Sestanek je bil končan. Stali smo pred Domom.

Razgovori, pesem, smeh, vriski v noč. Taki so pač fantovski večeri.

»Pa lahko noč, fantje!« Ivan se odtrga iz kroga.

»Kam tako hitro, Ivan?«

»Na rudnik.«

»V službo?«

»Da. V rove ...« Ivanova beseda je bila težka.

Bil je zadnjikrat med nami. Še tisto noč je eksplozija v rudniških rovih ubila življenje trem rudarjem. Ivan je bil med njimi.

Na Domu je zaplakala črna zastava, šmartinski zvonovi so zapeli pesem o žalostni ločitvi.

Ivana ni več.

Ko poslušam brnenje strojev in tuljenje sirene, srce govori v boli:

»Ivan!«

Mladi + grobovi

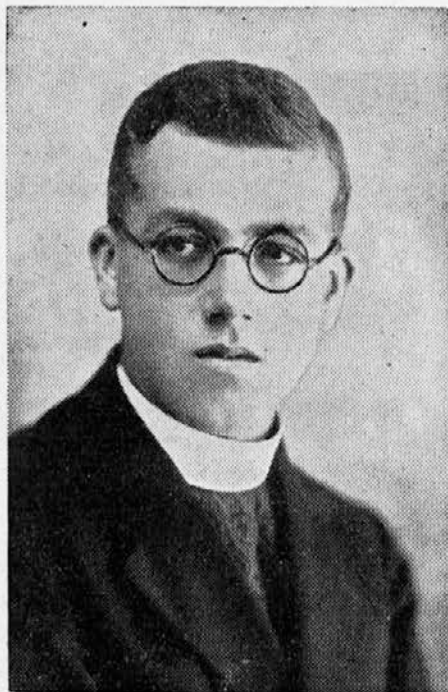
Janko Pirnat

Smrtno se je ponesrečil dne 19. VII. 1931 bogoslovec Janko Pirnat, ko se je vračal v avtomobilu z nove maše v Mežici.

Težka, v grozo in trpljenje zavita je ta novica. Nihče ne more verjeti tega. Zopet je odšel od nas eden mladih, katerih vrednosti danes še ne moremo preceniti. Odšel je in ne vrne se nikdar več. Težko in mrzlo mi je pri duši, ko pišem Tebi, Janko, te vrstice. — Kot drobna lučka, majcena, vsa v skromnost in dobrosrčnost obrnjena, se mi zdiš. Poln dobre volje za blagor našega dragega ljudstva, poln zanosa za našo stvar si mi razlagal kmalu po koncu šol. leta svoje cilje, razkrival svoja pota, po katerih meniš voditi one, ki bi Ti bili izročeni, kot bodočemu duhovniku. Ni Ti bilo dano. Bog Te je želel k sebi. Končana je Tvoja pot. Zaprla se je knjiga Tvojega trpljenja. Vsa je bela in lepa, saj si jo pisal Ti s svojo krvjo in s svojim življenjem.

Janko Pirnat je bil rojen 9. februarja 1908. Leta 1920. je vstopil v Dijaški dom v Ljubljani in se vpisal v gimnazijo. Po dokončani maturi l. 1928. je vstopil v Misijonišče v Grobljah. Ker ga je bolj veselilo delati kot zunanji duhovnik, je l. 1929. vstopil v škofijsko bogoslovje. Letos je dovršil drugi letnik. Čez dve leti bi imel novo mašo.

Janko je bil vesele narave in prepojen z najlepšim idealizmom. Posebno se je udejstvoval v Prosvetnem društvu. Bilo je vedno prijetno, če se je on pripeljal k društvenim sestankom. Blagi Janko, uživaj večno srečo v Bogu. — L.

† Janko Pirnat

† Janku Pirnatu v spomin

(Konrad).

Ko polja so zelena
in cvetje pesem diha,
med smrtjo in življenjem
nam mlada duša niha.

Nabralo se je v srcu
bolesti neizmerno
in z žalostjo obdalo
je našo dušo verno.

Mladiču ni dano
cveteti, pesem peti;
dovoljeno je njemu
le: v mladih dneh — umreti.

Martin Šlander

umrl 13. aprila 1931.

Žalost je napolnila naša srca ko smo zvedeli, da je nenadoma preminul zadet od kapi dne 13. aprila 1931. Martin Šlander. Bil je zvest in odkritosrčen prijatelj, z dušo in telesom res pravi član našega prosvetnega društva. Dolgost življenja Tvojega je bila kratka. Ako bi šteli Tvoja leta, ki si jih preživel tako vzorno na zemlji, bi prišli do številke 21. Toda Tvoja dela za društvo so bila nesebična in požrtvovalna. Koliko ur, koliko truda si žrtvoval tovarišem za skupen blagor in napredek.

† Martin Šlander

Tinče, zakaj si nas zapustil? Mar nisi hotel biti več med svojimi brati in sestrami, med tovariši? Saj smo Te ljubili ne samo mi, ampak vsak, kdorkoli Te je poznal. Od vseh strani so prihiteli številni prijatelji in znanci, da Te spremljajo na zadnji poti. Prinesli so vence in šopke, da so okrasili Tvojo belo krsto. Na grob so Ti pa položili mnogo vencev belih in rudečih rož v znak nesebičnosti in ljubezni. Duša Tvoja se je preselila v boljšo domovino, kjer uživa plačilo za svojo lepo življenje.

G. J.

Franc Ušaj

umrl 5. avgusta 1931.

Pred hišo na naslonjaču si prebil zadnje dneve svojega življenja, Francelj.

Neizprosna bolezen jetika se je pred kakim poldrugim letom naselila v Tebi ter Te mučila in glodala tvoje telo, dokler nisi izdihnil svoje blage duše.

Ura ravno odbije dvanajst, ko se vračam proti domu. Komaj pridem par korakov od Tvoje rojstne hiše, Francelj, ugledam sveči, ki sta svetili Tebi na poti v večnost, stopim bližje in vidim Te, kako ležiš nepremično z zaprtimi očmi, a poleg Tebe stoji Tvoja mati in z jokajočim glasom moli.

Tvoje prve besede, ko si prišel na svet, so se gotovo glasile: »mama«; a tudi zadnje besede, predno si umrl, si s pojemajočim glasom zaklical: »mama — mama!«

Da slišala Te je mama in domači, slišala; a ko je prišla do Tvoje postelje, niso Tvoje ustnice spregovorile več.

In koliko prijateljev in znancev si imel, dragi Francelj, nam najbolj živo priča Tvoja bela krsta, katera je bila okrašena z venci in cveticami.

Tudi pevci Te niso pozabili, ter Ti zapeli v slovo par žalostink, katere so marsikomu segale do srca, da je pomislil, kaj je človek.

Ob odprtem grobu Ti je spregovoril zadnje besede v slovo tuk. g. kaplan, kateri je povsem naslikal Tvoje res vzorno življenje tako, da je le malokatero oko ostalo suho.

Nato smo Te s težkim srcem zagrebli, ter smo šli od Tvojega groba molče z mislijo v srcu, kedaj tudi mi pridemo za Teboj.

† Franc Ušaj

Franc Ušaj se je rodil dne 6. decembra l. 1911. na Rečici (Bled II). Ko je dopolnil 15 let, se je mislil učiti sodarske obrti. Ker pa je bil drugače bolj slabotne narave, se je šel učiti krojaštva, kar je bilo zanj gotovo usodepolno. Ko se je učil že 2 in pol leti, je nalahno zbolel na pljučih in je zato nekaj časa prenehal z učenjem .

A on je vztrajal, da se izuči te obrti in se je na novo poprijel učenja ter se je res že precej bolan izučil za krojača.

Nato je šel za par mesecev v sanatorij Brestovac, kjer si je res nekoliko izboljšal zdravje. A ko se je vrnil domov, je počasi začel hirati in bolehati, dokler ga ni rešila smrt vseh muk tega življenja.

Bil je vrl društven delavec in dober igralec ter se je še udejstvoval pri igrah, ko je bil že precej bolan.

Svojo dolgo bolezen je prenašal zelo potrpežljivo in vdano v voljo božjo. Letos dne 1. avgusta bi bil moral iti s fanti njegove starosti na nabor, a že čez štiri dni za tem ga je Bog poklical k sebi. Bil je vedno veselega in mirnega značaja ter med fanti zelo priljubljen.

Tako smo zopet izgubili enega izmed najboljših; toda Gospod ga je namenil zase za nebesa. Janez.

Kdo bo najbolje uganil ?

Vprašuje urednik

Rešitev avgustove naloge.

Lesena škatlica z biserom ostane na morju na tistem mestu, kamor pade; kajti morje je mirno in ne veter ne valovi jo ne bodo s prvotnega mesta nikamor zanesli. Toda ladja na morju plove hitro, se kmalu oddalji od mesta in preden se tako velika ladja more vrniti na prejšnje mesto nazaj, mine že nekaj časa. Škatlica z biserom se od daleč ne more opaziti, ker je premajhna. Zato je treba tisto mesto z vso naglico kakorkoli zaznamovati. Lastnik ne zna plavati — tovariš tudi ne; torej ne bosta v morje skakala. — Lastnik vrže v morje takoj svoj pleteni naslonjač, nato pa hitro prosi kapitana za pomoč. Ta se z ladje tudi od daleč opazi; Ko se ladja čez nekaj časa vrne na zaznamovano mesto, spuste čolnič v morje — in škatlica je hitro najdena.

Najboljšo rešitev je poslal: Alojz Ocepek, rudar, Houllcourt. Dobi »Stori to!« — Zadovoljivo rešitev je poslal nadalje še Metod Menard, delavec, Dol. Logatec. Dobi »Gimnastiko«.

Čas beži: pogledjte, če ste že poravnali naročnino; če še ne, storite takoj!

FANTJE MED SEBOJ

Ptuj. Marsikdo je nas Ptujčane že izbrisal iz knjige fantovskega delovanja, ker še naš fantovski list Kres ni prinesel niti besedice v našem glasilu. Zato sem se danes odločil, da opišem delovanje nas ptujskih fantov. V nedeljo dne 9. avgusta 31. smo imeli prvi kolesarski izlet v Maribor pod okriljem tukajšnjega prosvetnega društva, ki je precej agilno. Kolesarskega izleta se je udeležilo 22 fantov kolesarjev. V Mariboru nas je pričakoval zastopnik vodstva fantov. krožkov br. Dr. Leskovar, ki nam je razkazal športne prostore športnega kluba »Maraton«. Ob 1/2 9 uri smo imeli sv. mašo v cerkvi Matere milosti v Mariboru, nato smo si ogledali moderno urejeno sadjarsko in vinarsko šolo, nakar je sledilo prav poučno sadjarsko predavanje. Naši fantje so z lepim zanimanjem sledili predavanju ter si ogledovali hleve, svinjake, sadonosnike ter gorice, kar je vse prav moderno urejeno. Po obedu smo odrinili čez Slovenske gorice proti Ptuj, med potjo smo si ogledali Sv. Marjeto ob Pesnici, grad Hrastovec, Sv. Lenart v Sl. gor., Sv. Trojico, Sv. Bolfenk in nato mimo Sv. Urbana v Ptuj. Tako smo zaključili naš prvi kolesarski izlet, ki je bil za vse zelo koristen.

Dne 30. maja 31. se je poročil naš brat načelnik okrožnega vodstva fantovskih krožkov ter dolgoletni načelnik bivšega »Orla« pri sv. Marjeti br. Alojz Janžekovič z gđc. Ivanko Bratuševo iz Rabelčje vasi pri Ptuj. Mlademu paru želimo obilo sreče in blagoslova.

Spuhlja pri Ptuj. Na pobudo g. urednika našega fantovskega glasila »Kres« danes zopet napišem par vrstic iz našega fantovskega kolesar-

skega življenja v Spuhlji. Kakor sem poročal, smo meseca marca ustanovili fantje svoj kolesarski odsek pod okriljem tukajšnjega prosvetnega društva. Ne bodete mi zamerili, če rečem, da še naš odsek ne stoji na trdni skali in zato tudi ne moremo kljubovati vsem viharjem današnjega časa. Naš odsek je še mladika sredi viharne noči, ki prosi pomoči in opore, da ga ne polomi vihar ter potlači k tlom. — V preteklem letu smo tavalili v nejasnosti, šli smo naprej, a nismo vedeli kam, orali smo njivo ali nismo vedeli komu in zakaj. Naše delo je bilo kakor seme, ki pade med trnje na skalo in se posuši. Če bi orali to njivo naprej, bi prišli do prepada, iz katerega ne bi bilo več rešitve. V tej temi nam je prižgala luč naša Prosvetna zveza v Mariboru. Na večkratno pobudo g. Dr. Josipa Jeraja smo ustanovili naš fantovski kolesarski odsek. Odsek je priredil v pretekli dobi 3 izlete in sicer prvega na progi Ptuj - Vurberg, drugega k Sv. Janžu na Drav. polju, ki je slabo uspel. Tretji izlet smo združili s sprejemom g. novomašnika Franca Veseliča skupno s fanti od sv. Marka. Udeležba je bila sijajna. 95 fantov kolesarjev ga je spremljalo do nje-gove farne cerkve sv. Marka. Polovico kolesarjev je čakalo na kolodvoru v Ptuj in druga polovica pa v Spuhlji pri ovenčanem slavoloku. Sprejema se je tudi udeležila šola ter dekliška Marijina družba in domača godba na pihala. Bilo je veselo tem bolj, ker so po 18 letih dobili zopet enega novomašnika. Naš novomašnik je bil v svojih dijaških letih neutrudljiv prosvetni delavec v Ptuj in pri sv. Marku. Po blagoslovu, ki ga je po-

delil novomašnik, smo se na njegovo željo dali slikati večina kolesarjev, ki se je sprejema udeležila.

To je bilo delo našega fantov. kolesarskega odseka v Spuhlji; ni veliko, ampak kot začetek je dovolj. Smo pač mladiči slabiči, ki se pripravljamo na prvi polet. Po vsakem izletu dobimo novih moči, novega poguma, da bodemo res vredni našega fantovskega znaka, rdečega nageljčka in rožmarina z oken naših zdravih in ponosnih slovenskih deklet in da bodemo tudi mi ponosni nanj.

V nedeljo dne 9. avgusta 31. je poletel naš odsek skupno s fanti iz vsega ptujskega okrožja na skupni poučni izlet v Maribor. Tam smo si ogledali sadjarsko in vinarsko šolo, potem moderno kopališče na otoku in športni prostor »Maraton« last

Vodstva fantovskih krožkov v Mariboru. Izlet nam je v mnogem oziru razširil obzorje in nas še bolj navdušil za nadaljnje delo. — Dragi bratje! Podajmo roko onim, ki se pogubljajo v temi zmote in prevare, kjer jih slaba družba vleče na ples in pijančevanju in tako v večno pogubo. Vodimo jih k skupnemu bratskemu delu, da bodemo skupno dosegli naš ponosni fantovski cilj.

Vsem bratom in čitateljem našega »Kresa« kličem »Na delo za ciljem!«

Tako je naše malo poročilo iz Ptujja. Nismo spali zimskega neprebudljivega spanja, ampak delamo vedno naprej za cilji našega Dr. E. Kreka. Zato dragi fantje poletimo proti solncu za našimi cilji bodočnosti. Vsem bratom in sestram prosve te kličem krepak Bog živi! Br. J.

D R O B T I N E

DOMA IN PO SVETU

Menihi bernardinci v Tibet? Meseca novembra sta iz švice odrinila dva moža na nenavadno pot. Bila sta siva meniha ali bernardinca iz hospica (zavetišča) sv. Bernarda na alskem prelazu. Namenila sta se v Tibet pod Himalajo, da se prepričata, ali bi bilo na gorskih prelazih, ki so še daleč proč od kulture, potrebno in koristno zgraditi podoben hospic, kakor je na prelazu Vel. sv. Bernarda v Alpah, kjer je dolga stoletja izkazoval potnikom velike usluge, a je danes radi železniškega predora, avtomobilskih, telegrafskih in telefonskih zvez svoj pomen skoraj do cela izgubil. — Patra sta se vozila s parnikom do Indokine, z železnico do pokrajine Hunanfu, nato potovala s karavano, končno pa še s smučmi

na neki stranski greben velike Himalaje. V svojem pismu sporočata, da so ju povsod po poti ubožci hodili prosit zdravil. Prav srečna sta se štela, da sta bila vzela s seboj večjo zalogo preprostih zdravil in marsikomu sta nudila prvo pomoč. Domačini so zlasti občudovali njune smučti. Bile so jim kakor novo odkritje, in dali so jim ime »snežni čolni«.

Pravi učenjak. Velikemu učenjaku Pasteurju (Pastörju) se ima človeštvo zahvaliti za mnogo odkritij, ki so dvignila zdravje in blagostanje. Bil pa je res pravi učenjak, ki se je v svoje raziskavanje tako globoko potopil, da je često na vse pozabil. Njegova stara kuharica še živi in je neki časniki pripovedovala tole: Ko sem prišla jaz k hiši, je bil ranjki gospod že 60 let star. Ob pol

sedmih zjutraj sta z gospo spila za zajtrk skodelico čokolade, potem pa je gospod nemudoma odhitel v delavnico v pritličju. Ob enajstih sem ga začela spravljati h kosilu, kar pa ni šlo zlahka. Tri stopnišča sem morala prehoditi, preden sem ga mogla v delavnici poklicati: »Gospod, kosilo je na mizi«. — »Prav, pridem takoj.« Prišel pa ni. Čez deset minut sem šla zopet nadenj, pa nisem opravila ničesar. Dostikrat sem ga šla trikrat klicat, pa je sproti pozabil, zakaj gre.

Po kosilu se je navadno peljal na sprehod. Redno pa je v kočiji pozabljal klobuk, in ker je imel samo enega, ga je potem iskal in iskal, ako je hotel iti še v mesto. Nazadnje je kočijaž obljubil, da bo sam pazil na njegov klobuk.

Po sprehodu je bil gospod zopet v delavnici do večerje ob šestih. To pot ga pa ni bilo treba hoditi klicat, ker je kar tam večerjal, pa imel skoraj vedno koga povabljenega. Vsi, ki so prihajali čez dan k njemu, da so z njim vred raziskavali, so bili njegovi gostje. Petnajst do dvajset oseb smo imeli redno vsak večer. Seveda posli njihovih pogovorov nisimo kdo ve kaj razumeli, vendar pa je bilo tudi za nas vedno kaj novega, saj so prihajali mladi in stari učenjaki z vsega sveta skupaj.

V Parizu so bili gostje le pri večerji. V Hartboisu, kjer je družina preživljala poletje, smo jih imeli pa tudi čez noč. Posebno so mi bili všeč ruski gostje, pa tudi drugim poslom, to pa zato, ker so njihovi čevlji tako prijetno dišali. Zbirali smo se okoli čevljev, kadar nam jih je hišna prinesla v kuhinjo ter občudovali njihov vonj in usnje. Za Rusi smo najbolj cenili Angleže, ker so se tako dobro odrezali pri postrežnini.

Našega gospoda pa niso poznali in cenili samo radi njegovih odkritij, ampak tudi radi njegovega srca. Dobro je bilo njegovo srce ljudem in udano Bogu. Nekoč je pri mizi rekel: »Čim bolj študiram, tem bolj kmetsko preprosta in trdna je moja vera, in če bi študiral še bolj, bi postal veren kakor kmetica.«

Stara pesem: Em: Da jaz nimam smisla za dober dovtip? In da dovtipa ne cenim? — En: Kdo bi si drznil to trditi! Saj vsak dovtip po dvajsetkrat poveš in vselej se mu sam najbolj smeješ!

Hišo prodaja. Hišo bi rad prodal in je v vsaki družbi omenjal svojo kpučijo. »Kakšna pa je? Bi si jo lahko ogledal?« — »O kajpada, prosim. Imam pa tudi vzorec pri sebi.« Seže v žep in pokaže kos oddrobljene opeke.

Predrago. Ivanka je z očetom občudovala dragoceno opravo v stričevem stanovanju in svoje misli tako le povedala: »Očka! To sem vesela, da pri nas nismo bogati!« — »Kako to?« — »Zato, ker je predrago, če hoče biti kdo bogat.«

Zbranost ali raztresenost? Profesor je bil ves zatopljen v svojo knjigo, ko ga zmoti žena: »Poglej, poglej! Časopis poroča, da si umrl.« »A?« se začudi profesor, ne da bi oči odmaknil od knjige. »Potem me pa spomni, da kupim venec!«

Tudi služba. »Lepo Vas prosim, gospod, vzemite me v službo! Pravkar prihajam iz špitala, pa imam ženo in šest otročičev.« — »Saj Vam pravim, da imam že toliko uslužbencev, da si še njihovih imen ne morem zapomniti.« — »Kakor nalašč zame. Vzemite me, da bom njihova imena pisal.«

Cela vrsta kuharic. »Pri nas pa danes obhajamo petdesetletnico kuha-

rice.« — »Nemogoče! Saj si vendar še čisto mlad. Kako ti je torej mogla kuharica služiti že petdeset let?« — »Me ne razumeš prav. Z ženo bova le slavila petdeseto kuharico, ki jo imava, odkar sva se poročila!«

Kralj rešitelj. O bolgarskem kralju Borisu govorijo prijatelji in neprijatelji, da je zelo pogumen in zelo delaven. Pred tremi leti n. pr. je tako neustrašeno pomagal gasiti neki gozdni požar, da se je hudo ožgal. Letos je pa v črnorskem pristanišču Varni šestim osebam rešil življenje.

V Varni so nekatere matere sedle v čoln s svojimi otroci ter veslale na odprto morje. Nenadoma pa privrši vihar, valovi iztrgajo ženam vesla, še krmilo je bilo v ženskih rokah brez moči. Žene kličejo na pomoč, ribiči na bregu pa gledajo črne valove, a nihče nima poguma, da bi s čolnom na vesla hitel na pomoč, ker bi gotovo samo pomnožil število ponesrečencev. Tedaj pa kakor strela šine iz luke motorni čoln, ki v njem sedi samcat človek. Nankrat je ob čolnu, ki mu je pravkar še grozil pogin, posadko preplavljenega čolna prekrcva v svojega ter jo urno in varno prepelje v zasebno luko bivšega ministrskega predsednika, kjer rešence okrepča s toplo pijačo. Tam šele hvaležne žene spoznajo, da se imajo za svoje življenje zahvaliti svojemu lastnemu kralju Borisu. Mudil se je v svojem letovišču Evksinograd poleg Varne, pa zapazil njihovo stisko ter neustrašeno pohitel na pomoč. Boris zna pa tudi lokomotivo voditi, ne samo avto in motorko.

Pohvala? Prvič je obedel v novi gostilni. »Reči moram, da imate nepričakovano snažno kuhinjo.« — »Go-

spod, Vaše priznanje je jako laskavo. Ali pa smem vprašati, zakaj vam je tako všeč?« — No ja, vsaka jed, ki jo pokusiš, diši po milu.«

Peš bo treba. Jaka: Posodi mi dva dinarja za tramvaj! — Pepe: Prav žal mi je; imam samo dva kovača. — Jaka: No, dobro. Bom pa takseljna najel.

Pes čuvaj. Jaka: »Slišal sem, da imate prvovrstnega čuvaja na prodaj.« — Miha: »Prepozno! Sinoči so mi ga ukradli.«

Zelo stara. Gospa Zobata je rada obiskovala gospo Bogato, pa sta se tudi o kulturi pogovarjali, kakor se inteligentnim damam spodobi. Nekoč pa gospa Zobata svoji prijateljici Zgovorni zaupa: »Bogata je že silno stara.« — »Zakaj tako misliš?« »Zadnjič mi je rekla, da bere sploh vsako Prešernovo delo, kakor hitro izide.«

Istovetna. Učitelj krega dva brata: »Domačo nalogo Naša mačka sta napisala dobesedno enako!« — »Seveda, gospod, saj sva oba opisala isto mačko.«

Več snega. Meščan pride v hribovsko vas in reče kmetu: »Zelo visoko leži vaša vas. Ali ste imeli mnogo snega?« Kmet: »No, ne baš prav mnogo. Moj sosed ga je imel veliko več.« — »Kako to?« — »Kako! Veliko več sveta ima!«

Višja umetnost. Kritik: »Vaše pesnice so krasne. Morate jih natisniti!« Pesnik: »Če bi znal tiskati, kaj mislite, da bi zapravljal čas s pesnikovanjem?«

Neznosen pudelj. Muštacar je kupil novega pudeljna. Golič ga vpraša: »No, kako si z novim psom kaj zadovoljen? Je li spreten?« Muštacar: »Mislim da! Če mu namreč rečem: Ali mi greš sem ali ne? res pride ali pa ne!«

SPORT

Nogometna tekma med Nemčijo (nem. katol. telovadna in sport. zveza) ter med Holandijo (holandska katol. tel. in sport. zveza) se je vršila pred 20.000 glavo množico. Zmagala je Holandija s 3:2.

Svetovna boksarska tekma med Nemcem Scmellingom in amerikancem Stribblingom, ki se je vršila pred nedavnim časom v Clevelandu, je končala z zmago Schmelinga. V clevelandskem stadionu, ki ima prostora za 120.000 gledalcev, je prisostvovalo borbi le 40.000 ljudi.

Prva nogometna tekma za drž. prvenstvo med Ilirijo in Primorjem je izpadla v korist Primorja, ki je kot znatno boljše moštvo zmagalo v razmerju 4:1.

Telovadne tekme za svetovno prvenstvo posameznikov so se vršile v Parizu dne 11. in 12. julija t. l. Tekem so se udeležile naslednje države: Francija, Belgija, Anglija, Finska, Holandska, Luksemburška, Italija, Madžarska, Čehoslovaška in Jugoslavija. Od vsake države so tekmovali najboljši telovadci ne v vrstah, temveč kot posamezniki. Zato so postavile zveze zelo različno število tekmovalcev (po 1, po 2, po 4 ali po 5). Kakor je posneti iz listov, je bila organizacija tekem zelo slaba (mesto, da bi se začela ob 6 zjutraj, se je začela šele ob 9), sodniški zbor boljši od prejšnjih tekem, toda še vedno daleč od dobrega (tukaj kritizira švicarski poročevalec pristranost nekaterih sodnikov, osobito čeških Sokolov). Telovadba je bila na višku. Izborni so se odrezali Finci, tako, da je njihov tekmovalec Savoleinen zaslužen zasedel prvo mesto. Prav dobri so bili tudi Čehi, vsaj sta dva njihova tekmovalca zasedla drugo in tretje mesto. Prvi švicar pa je zase-

del šesto mesto. (Vzrok je ta, ker so bile mere v lahkoatletskih panogah zelo visoke, švicarji pa goje predvsem vrhunsko orodno telovadbo Kunstturnen). Italijan je na petem mestu. Čudno je, kedaj so se ti ljudje tako vsestransko strenirali (trije švicarji so n. pr. pri prvem poskusnem skoku skočili 1.60 m visoko ter dosegli polno število točk), ker so nekateri ljubljanski listi tik pred tekmo pisali, da nimajo ti narodi tako vsestransko sposobnih telovadcev, da bi se mogli kosati v tako težki mednarodni tekmi. In kaj se je zgodilo! Žilavi Finec, sin tipično športnega naroda postane prvak v svetovnih telovadnih tekmah. Jugoslavijo je zastopalo 5 telovadcev — Sokolov kraljevine Jugoslavije. Zasedli so deveto (Primožič), deseto (Štukelj), in šestnajsto (Šumi) mesto.

Vrstni red tekem za prvih deset mest je naslednji:

1. Savoleinen, Finska	185 točk
2. Hudec, Češka;	183.626
3. Gajdoš, Češka;	182.333
4. Leroux, Francija;	179.655
5. Neri, Italija;	177.763
6. Hänggi, Švica;	176.916
7. Pelle, Madžarska;	176.715
8. Miez, Švica;	176.546
9. Primožič, Jugosl.;	175.880
10. Štukelj, Jugosl.;	175.090

Svetovni prvaki na posameznih orodjih so:

Bradlja: 1. Pelle, Madžarska.

Drog: 1. Savoleinen, Finska.

Krog: 1. Hudec, Češka.

Konj: 1. Hänggi, Švica.

Na športni razstavi, ki se vrši v Bernu (Švica) nastopi tudi švicarska katoliška telovadna zveza s svojimi najboljšimi telovadci in atleti. Izvajali bodo naslednji program: 1) štafetni tek, 2) skupinsko tekmovanje vrhunskih telovadcev in 3) nastop

vzronega društva »Fides« iz Lugana. V orodni telovadbi, ki je po švicarskih poročilih dosegla neverjetno višino, se bodo merili najboljši z najboljšimi za prehodni pokal.

Telovadno društvo »Fides« iz Lugana pa bo predvedlo vzorno telovadbo v redovnih in prostih vajah, v simultanih vajah na šestih bradljah, drogovich in krogih s 24 imi izbranimi telovadci. — Kakor se vidi bo švicarska kat. tel. zveza prvovrstno zastopana na razstavi. Kajti kdor je videl le enkrat tekrovati tel. društvo »Fides« iz Lugana, mi bo pritrtil, da je nastop tega edinstvenega društva dogodek zase.

V nogometni tekmi med Jugoslavijo in Čehoslovaško, ki se je vršila v nedeljo dne 2. avgusta v Belgradu, je zmagala Jugoslavija v razmerju 2:1 (1:0). Gledalcev je bilo okrog 15.000, ki so navdušeno pozdravljali zmagovalce. Tekmo je sodil belgijski sodnik.

V kolesarski dirki »Tour de France« je zmagal Francoz Anton Magne, ki je prevozil 5.095 km dolgo progo v času 117:10:03, kar znaša povprečno 28.753 km na uro.

Nemški turnerji in njihov zlet v Stuttgartu l. 1933. Na kako visoki stopnji stoji telesna kultura v Nemčiji in s tem v zvezi seveda tudi njihove telovadne in športne tekme, nam najbolj dokazujejo priprave za stuttgartski zlet, ki se vrši šele čez dve leti. Že danes so vsi odbori na delu, da celo najpodrobneje so obdelali vse priprave, program etc. Pri eni zadnjih sej tehničnega odbora so že tudi določili, koliko bo smelo tekrovati članov in članic v posameznih panogah telesnih vaj. Tako so n. pr. določili, da jih sme tekrovati v dvanaajsteroboju (moški mešani boj iz orodnih vaj in lahke atletike) 1359

telovadcev, v deseteroboju orodne telovadbe 350 in v lahkoatletiskem peteroboju 2132 atletov. Žensk sme tekrovati v sedmeroboju (orodje in l. atletika) 1140 in četveroboju lah. atletike 672. Poleg teh tekem je še polno drugih tekem, ki so pa tudi omejene na gotovo število tekrovancev. Ali ni to čudno? Pri nas se morajo boriti in agitirati, da jih vsaj nekaj tekmuje, tam (v Nemčiji) jih pa odklanjajo, s tem, da število udeležencev omeje. Seveda je treba pravilno razumeti, odklanjajo jih tudi Nemci ne, ampak oni napravijo izbirne tekme po okrožjih tako, da slabi že tam odlete, boljši, oz. izbrani pa smejo tekrovati na zveznih tekmah, na kar je vsak Nемеc ponosen.

Delavska olimpijada na Dunaju se je vršila v času od 26. do 29. julija t. l. Otvorili so jo sicer naraščajniki dne 19. julija, toda glavni dnevi so bili zadnje dni julija. Program, ki so ga absolvirali tekem 5 dni, je bil ogromen, organizacija prireditve je bila prav dobra. Tudi uspehi bodisi telovadcev bodisi drugih športnikov so bili prvovrstni. V splošnem se sme reči, da ta olimpijada ni prav nič zaostajala za ono splošno svetovno olimpijado, ki se vrši vsaka štiri leta, v gotovih stvareh jo je celoprekašala. Tekrovali so moški in ženske v vseh panogah telesne kulture (razen maratonskega teka), kakor v telovadbi, lahki atletiki, vodnem športu, nogometu, rokometu, waterpolu, tenisu, kolesarskih in motornih dirkah, dviganju uteži, boksu, rokoborbi, jiu-jitsu, streljanju ter celo v kegljanju in šahu. Uspehi kakor sem že omenil so bili prvovrstni, osobito v orodni telovadbi. Tekrovali so telovadci v sedmeroboju in deseteroboju, telovadkinje pa v šesteteroboju in deveteroboju orodne

telovadbe. Tu so prednjačili Nemci prav dobri so bili tudi Finci, Švicarji in Avstrijci. Najbolj so me pa presenetile telovadkinje s svojimi poljubnimi vajami na drogu in bradlji. Ročne stoje (celo tezne) niso bile redke, da celo toč pod bradljo do opore je delala neka Nemka. Kako prožna so njih telesa in kak pogum imajo ta dekleta, ne bi verjel, ako jih ne bi sam videl. Pa ne samo dobre telovadkinje, ampak tudi prvovrstne atletinje so ta dekleta. In njihove proste vaje! Najmodernejša gimnastika, katero so podale s prav posebno fineso in prožnostjo. Le žal, da je njihova obleka — v kateri gredo celo dalje kakor naše dame pri kopalnih oblekah — motila njihove sicer res krasne izvedbe. Izvedbe telovadcev so bile pa take, da človek res ne ve, kje je meja človeških zmožnosti. Vedno toliko novega, da se človeku nehote vriva misel, da program v orodnih vajah sploh nikoli ne bo izčrpan. Mislim, da zadostuje, če povem, da je finska vrsta delala na štirih bradljah tako težke simultane vaje (istočasno na 4 bradljah), da dosedaj tako težkih simultanih vaj še nisem videl. Pa kako precizno in enotno! — Kakor proste vaje. Imeli so n. pr. Iz stoje na rokah toč pod bradljo do prednosa v stegnjeni opori. V isti vaji so imeli tudi premete nad bradljo in druge najtežje vrhunške gibe. Omenjam še, da je pri prostih vajah (pri javni telovadbi) nastopilo približno 5.500 telovadcev in ravno toliko telovadkinj. Skoro enake uspehe so imeli ti delavska olimpijci v drugih športnih panogah. Ta delavska olimpijada je bila prav lepa športna prireditev, le to napako je imela, da na njej ni bilo proletarcev in pa, da se je vršila istočasno velika propaganda za proti-

verski boj — sploh proti vsem, ki ne trobijo v socijalistični rog.

Zlat tel. in sportni znak v Nemčiji si je priborilo do konca leta 1930. 2529 moških in 112 žensk. Pripominja se pa, da morejo dobiti zlat znak moške osebe, ki so dovršile 40. leto starosti in so pred posebno komisijo tekmovala v petih telovadnih ozir. sportnih panogah in so dosegle določene minimalne mere, ki delajo vsakemu 40 letniku čast.

NOVE KNJIGE

»Gremo v Korotan.« Čitanka o Koroški, priredil Rudolf Wagner, izdala in založila Slomškova družba v Ljubljani. Obsega 88 strani z mnogimi slikami in zemljevidom Koroške z začrtano narodnostno mejo. Stane 20 Din. — Koroška je lepa zamlja. Med svetovno vojno je bival na Koroškem kot begunec neki zdravnik iz Gorice, po rodu Gorenjec. Ta zdravnik je zatrjeval, da tvori slovenska Koroška najlepši del slovenske zemlje. Isti alpski značaj z visokimi gorami in alpskimi jezери nastalimi ob zaključku ledene dobe, isti alpski značaj pokrajine kakor na Koroškem najdemo na Gorenjskem. Spodnja Štajerska nima jezer, ker do tja ledeniki niso prodrli. Lepa dežela je Koroška in ob poletni sezoni najdete ob koroških jezerih letoviščarje iz vse srednje Evrope. Toda še daleko bolj nas zanima Koroška, ker prebiva tam še 100.000 naših slovenskih rojakov, naših bratov po krvi in jeziku. Zanima nas Koroška, ker se nahaja ondi strnjeno slovensko ozemlje. Od Dravograda do Šmohorja v Ziljski dolini, od Karavank do Magdalenske ali Senthelenske gore je Koroška slovenska! Narodi so živi organizmi in od ljudi postavljene meje

ne morejo izbrisati dejstva, da biva to - in onstran Karavank, to- in onstran Holmeca isti slovenski rod. In mi čutimo in se zavedamo tega občestva slovenskega rodu in slovenske zemlje, in nam je zato Koroška dvakrat draga. Stoletja že, zlasti pa še zadnjega pol stoletja nam odtujejo naš rod na Koroškem, ga hočejo tujci sebi asimilirati (prienačiti); kljub vsemu prikritemu in neprikrite mu nasilju pa biva ondi še vedno 100.000 pripadnikov našega rodu. — Zato nam je draga in nam mora biti draga knjižica kakor je zgoraj omenjena. Pojdimo v Korotan s tem, da vzamemo v roko zgornjo knjižico; obiščimo našo slovensko koroško zemljo, naše slovenske koroške rojake! To se bo zgodilo vsakokrat, kadar bomo čitali drobno, a lepo in zanimivo knjižico: Gremo v Korotan!

Osnovna načela krščanskega socializma. Delavska okrožnica Leona XIII. Iz latinskega izvornika prevedel in z razlago opremil dr. P. Angelik Tominec O. F. M. Ljubljana, 1931. (str. 199) Cena: vez v platno Din 45, broš. Din 32, za člane Krekove knjižnice vez. Din 26, broš. Din 16. Naroča se pri Delavski založbi Ljubljana, Miklošičeva cesta 22/I. Delavska zbornica. Dobi se v vseh knjigarnah. — Za štiridesetletni jubilej imamo torej pred seboj okrožnico papeža Leona XIII. »Rerum novarum« v slovenskem prevodu z zelo dobrim in obširnim komentarjem. Dasi je bila okrožnica izdana že pred 40 leti, vendar ni zastarela, ampak je danes prav tako aktualna

kakor je bila l. 1891. Papež je namreč hotel dati v svoji okrožnici vodilne smernice, kako naj bi se rešilo socialno vprašanje ne samo pri nas, ampak povsod na svetu v vseh delih sveta in v vseh državah in v še tako spremenjenih okoliščinah. Že samo to daje okrožnici vekotrajen pomen. — Prevajatelj je podal kolikor mogoče dobesedno prestavo in ji dodal komentar na ta način, da je vzel iz posameznega odstavka stavek, ki se mu je zdel najvažnejši in je skušal idejo širše razložiti, utemeljiti in tako slehernemu napraviti dostopno. Za tiste pa, ki bi se želeli še bolj poglobiti v posamezna vprašanja, je na koncu razprave navedena važnejša in dostopnejša literatura. Ker je spis namenjen pred vsem delavskim krogom, zato je prestava razdeljena na posamezne odstavke, ki bi mogli nuditi primerno podlago za predavanja pri sestankih. Jezik je dovršen in zunanja oblika in oprema jako lepa in priročna. Posebno za fantovske sestanke knjiško toplo priporočamo.

10 mašnih pesmi za mešani zbor deloma z orglami. III. natis, Stanko Premrl. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1931. Cena Din 24. Priporočamo pevskim zborom novo zbirko, ki obsega sledeče mašne pesmi: O Bog v nebeški slavi, Pred Bogom, Tebe molit, Bog pred Tvojim veličastvom, Pred Tabo na kolenih, Tebe molit, Pred Tabo na kolenih, Bog, pred Tvojim veličastvom, Tebe molit, O Bog, v nebeški slavi.

MISIJONSKA TISKARNA DOMŽALE GROBLJE

PRIPOROČA SLEDEČE SVOJE
CASOPISE IN KNJIGE:

KATOLISKI MISIJONI

Letno 12 Din

TUJI SVET

Letno 8 Din

NAŠ LIST

Letno 12 Din

TABU

Posam. št. 2 Din

MISIJONSKI KOLEDAR

10 Din

MISIJONSKA KNJIŽNICA

Za posamezne zvezke raz. cene

ROČNA KNJIŽNICA

Zvezek po 2 Din

STRIC JAKA

12 Din

ROČNA KNJIŽNICA

NOVOST V SLOVENSKI
KNJIŽEVNOSTI!

V PRIROČNI OBLIKI!

Cena posameznega zvezka
2 Din.

Dosedaj so izšli sledeči zvezki:

1. Dr. J. Žagar: **Pisma o popolni tolažbi. I. del**
2. Dr. J. Žagar: **Pisma o popolni tolažbi. II. del.**
3. Dr. J. Žagar: **Pisma o popolni tolažbi. III. del. (Posebno pismo trpečim.)**
4. Pero Horn: **O treznosti vzgoji.**

Naslov:

**MISIJONSKA TISKARNA
DOMŽALE**

BESEDE ŽIVLJENJA Misli in molitve za fante

Velik prijatelj mladine, škof dr. Gregorij Rožman je napisal slovenskim fantom molitvenik. Iz svoje duše je zajel in od srca do srca povedal fantom fantovsko besedo za njihovo življenje. Pred molitvenim delom je zbral tehtne misli in jih podal v teh-le poglavjih:

- I. Bog in jaz
- II. Moja mlada leta
- III. Jez. Kr. naš kralj in prijatelj
- IV. Mar. najčist. vzor moškemu srcu
- V. Sin cerkve
- VI. V družini:
 1. Starši
 2. Bratje in sestre med seboj

3. Ko ustanavljaš last. druž.
- VII. Nosite Boga v svoj. telesu
 1. Skrb za dušo
 2. Skrb za telo
 3. O kako lep je čist rod
- VIII. Sam do sebe
- IX. Med ljudmi:
 1. Ljubezen do bližnjega
 2. Prijateljstvo

Fantje, berite, kar je za vas zapisano, in molite, kakor vam narekuje vaše fantovsko srce! Kdor molitvenik že ima, naj ga pokaže znancu in prijatelju, kdor ga pa še nima, naj ga takoj naroči

v Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom,
v Jugoslovanski knjigarni ali pri Ničmanu v Ljubljani

Cena za vezan izvod z rdečo obrezo je Din 22; z zlato obrezo Din 30.

LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neomej. zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijon. Din

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE

V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokli in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.